

שבת הראי"ה

ליקוטים מתורתו של הצדיק והחסיד, מרא דארעא דישראל, שר התורה ורועה ישראל
רבי אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל

אורות הפרשה

בְּחַרְפֵּי וּבְקִשְׁתֵּי וּמַח, כּבוּ.

אָרוּר אָפֶם פִּי עַז וּמַט, ז.

"את הכעס צריכים אנחנו לשנוא בכל עומק הווייתנו. בכעס גדול, אבל מתון ומיושב, אנחנו צריכים לשנוא את הכעס הרתחני, המערבב את הדעת, ופוסל את כל היתרונות הגדולים של האדם, היחידי והציבורי. כשוראים אנו אתה או מפלגה מדברת תמיד את דבריה בכעס, הרי לנו סימן, שאין לה דעת, שאין לה תוכן כמה למלא את הריקניות שבה, והיא כועסת על עצמה באמת, אלא שהאגואיזם בא ומכריח אותה להטיל את הארס של כעסה על אחרים. החכמים העליונים, שבאו עד מרום הצדק והחסד, מלאי רצון הם תמיד, וחסד ואמת מעטר אותם כל היום" [מֶרֶן הַרְאִי"ה, 'שמונה קבצים', קובץ ג' פסקה קלד].

"שיטת המחשבה בצירוף המזוכך של השלילה הגדולה, הדרושה להכנת הדביקות באור אין סוף, מזוככת את כל כוחות החיים, ומעלה אותם מכל שפלות, ומעלה גם כן את כל השייכים להמיחד, החושב את המחשבה הגדולה הזאת בכל עומק גודל רוחו ונשמתו, בעלייה רוחנית בהירה. והתפילה המתייסדת על יסוד צימאון עליון זה, היא ספוגה כולה ברוח הקודש בהירה, וקולעת את מטרתה כקשת וחיצים ביד גיבור. בחרבי ובקשת, בצלותי ובבעותי" [מֶרֶן הַרְאִי"ה, 'שמונה קבצים', קובץ ב' פסקה קצח].

אורות הראי"ה

מרן הראי"ה

והגאון ר' כתריאל פישל טכורש זצ"ל

תולדות חייו של הרב"פ טכורש

שקידה והתמסרות כל כולו ללימוד התורה. כמעט שלא ראוהו מתבטל מלימוד. הוא שימש תל תלפיות לשאלות וביורים בעניינים סבוכים והבהרת הסוגיא וביאור הלכה. בגיל שבע עשרה הוכתר הצעיר כתריאל פישל טכורש ע"י רבו המובהק הרב קובלסקי בסמיכת חכמים והיתר הוראה. לצד היותו חסיד, הצטרף בגיל צעיר לתנועת המזרחי. הוא ניהל את בית הספר של המזרחי בעיר מגוריו – ולוצלבק, שימש כיו"ר המזרחי בולוצלבק, והיה ממייסדי צעירי המזרחי בפולין. היה פעיל בעיר בעניינים ציבוריים רבים ומגוונים. כך למשל הוא שימש כסגן יו"ר הקהילה בעיר. בתקופה מסוימת הוא התבקש לשמש ברבנות בעיר פולין, אך סרב לכך משום שהחליט לעלות ארצה. בשנת תרצ"ג קיים את משאלת חייו ועלה לארץ, ובה המשיך במלאו התנופה בפעילותו הרבה. בין תפקידיו הרבים היה אחראי הכשרות ברבנות תל אביב, וחבר מועצת הרבנות הראשית. כשעמד בראש חבר הרבנים ניהל מאבקים ציבוריים דתיים כמו גיוס בנות, שאלת 'מיהו יהודי', ועוד. הוא גם ייסד את סיעת 'אל המקור' ועמד בראשה. ובכל פעילותו הצטיין בישרותו ובלבביותו.

הגאון ר' כתריאל פישל טכורש זצ"ל, נולד בעיירה ניעשווה שבפולין, ביום י"א בתשרי תרנ"ז לאביו ר' אלכסנדר גדליה טכורש זצ"ל [עליו סיפרנו בשבועות הקודמים]. בתקופת ילדותו התגוררה משפחתו בעיר ולוצלבק. כבר אז, בהיותו רך לשנים, היה הרב"פ טכורש קשור ודבוק ברבה של ולוצלבק, הגאון ר' יהודה לייב קובלסקי זצ"ל. אביו, ששימש כשו"ב ראשי בולוצלבק, ועסק בצרכי הציבור, היה נמצא הרבה בבית המרא דאתרא הרב קובלסקי, וכתריאל פישל הקטן היה מתלווה אליו. הוא זכה לחיבה מיוחדת מאת רב העיר, שאהב להשתעשע עמו ברברי תורה. לפעמים הקדיש הרב שעות לתלמיד הצעיר והתענג לשמוע מחידודיו ולראותו עולה ומתגדל בתורה. בהגיעו לבחירתו עבר ללמוד בישיבה המקומית, ישיבת 'עץ החיים' בראשותו של הרב קובלסקי זצ"ל, בעקבות הפצרותיו של ראש הישיבה. הוא זכה ללמוד מדי יום עם הרב שעור מדי יום כיומו בשו"ע יורה דעה. בישיבה זו עלה ונתעלה כתריאל פישל בסולם התורה והירה, תלמידי הישיבה ראו בו דוגמא ומופת של

שקידה מופלאה בתורה

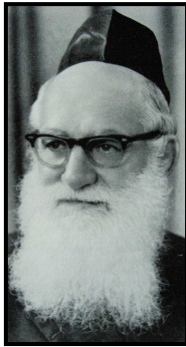
על שקדנותו וגאונותו בתורה, מספר ידידו הגרי"מ אושפיזאי זצ"ל, במאמרו 'מארי דעובדין ומארי דתלמודא':
"ראיתי בפעם הראשונה כאברך צעיר, כאשר הגיע לארץ ובה עם אביו הרה"ג רבי סנדר טכורש זצ"ל לביקור בביתו של מרן הרב זצ"ל בירושלים, הייתי אז תלמיד בישיבה. לאחר זמן פגשתיו בעבודתו ברבנות הראשית בתל אביב עם ארגון מחלקת הכשרות. ראיתי בראש מחלקת התרבות של הפועל המזרחי בארץ, ואז התחיל לייסד חוגים תורניים ב'פועל המזרחי' ויסד כמה לספרות תורנית, עד שהגיע לרעיונו המופלא ויוזם בשנת תשי"א מפעל דירחי כלה, במפעל זה רכש הלכות ונתגלגלה זכות על ידו שהיום קיימים כמה עשרות מפעלי ירחי כלה בארץ ובגולה"
הוא היה יגע בתורה והצטיין בעמלה של תורה, במידה מופלאה. היו לו סדרים קבועים בלימוד בביתו, בבית מדרשו, ואחרי שגמר סדר היום היו לו מפגשים בלילות, עם חכמי תורה. חיבר ספרים רבים כמות ואיכות בשו"ת, בחדו"ת, ועוד.

הגר"פ טכורש (במרכז התמונה) ערב עלייתו ארצה

על פטירת רבנו זצ"ל

(הספד הרכ"פ טכורש על מרן הראי"ה)

הרב כתריאל
יישיל טכורש זצ"ל

"ויעל אליהו בסערה השמימה". גדול הכאב וגדולים ייסורי הנפש והגוף, בשעה שתלמידים רואים את רבם מסתלק ועולה השמימה. גדול הצער וגדולים הייסורים של הבנים בשעת פטירת אביהם, מיישר דרכם בחיים, אוהבם הנאמן והמסור ושבעתיים יגברו הצער והייסורים של התלמידים והבנים בעזוב אותם רבם ואביהם בשעת הרת עולם, בשעת סערה גדולה העוברת על חיינו, בשעה של סערת הרוחות של החופשיות וההפקרות מבכנים, ובשעה שמכל העברים בכל ארצות תבל, התחולל סערה גדולה של אנטישמיות המכה גלים בים החיים הרועשים, בשעה טרופה כזה, כשאנו רואים בסילוקו של צדיק הדור ונפשו עולה השמימה, צעקה! מתפרצת מלבנו, מעמקי נפשנו – "ואלישע מצעק אבי רכב ישראל ופרשיו".

***

"מרגלית הייתה תלויה בצוואתו של אברהם אבינו, וכל מי שמסתכל בה מיד נתרפא". "מרגלית נוצצת ומוזהירה הייתה לנו בדמות אישיותו הנאצלה של רבנו אברהם יצחק הכהן זצ"ל. פה מפיק מרגליות ניצוצות אור משולהבות אשר שלהבו את נפשות תלמידיו, מוקיריו ומעריציו. מי לא חש את השפעת האורה הגדולה ששפעה ממנו עלינו במלוא עצמה? ביתו היה בית ועד לחכמים, לחוקרים, לגאונים, לתלמידים השואבים בצמא את דבריו. וכולם הלכו לאורו, וכל אחד ואחד מצא את תרופתו הנאמנה – "ומיד נתרפא".

היה ענותן כהלל ואוהב את הבריות כאברהם אבינו. ביתו היה פתוח לרוחה לכל עובר ושב. ושם בחדר קטן, ישב האיש הנאצל, אוהב ישראל, חביב העם, וקיבל את כולם, כקטן כגדול באהבה ובחביבות. תמיד בכל עת ובכל שעה, תמיד היה מוכן לשרת את העם, באהבה ובחייבה לאין גבול. עכשיו כבה בשבילנו האור הזוהר. החדר הקטן שהיה פתוח לרוחה נסגר בעדנו. אין מי ירפא את תחלואינו הן בנפש והן בגוף. המרגלית הנוצצת הזאת טמונה בעפר, ונפשנו סולדת מכאב – "איכה יועם זהב!".

***

"גדולה מיתת צדיקים כשריפת בית אלוקינו". רק עכשיו עם הסתלקותו של אותו צדיק מאורנו ומדריכנו זצ"ל, אנו חשים את מובנה של האמרה הזאת. בית המקדש שמש למקום המרכז הרוחני, שממנו יצא אור תורה ומוסר הנביאים המקדש שמש גם למקום המרכזי של השאיפות והמגמות של העם העברי. הוא רכז בתוכו את סוד היצירה העברית. את שמחת העם וצחלתו וגם את יגונו, כאבו ונגעי לבבו. ובאבדן המקדש אבד לנו הפאר והתפארת, המקום המרכזי לנשמתנו, להייתנו, מקום הנחמה והמרפא לכל תחלואינו וספקותינו מקום הצרי והעזר במלחמתנו עם אויבינו מסביב עם הנכרי אשר לא מעמך ישראל הוא, וגם עם "מי שנתנכרו מעשיו לאביהם שבשמים".

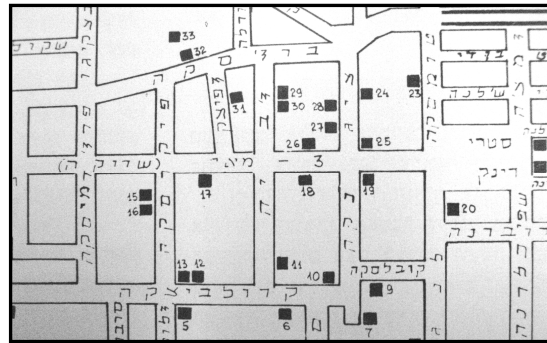
מורנו ורבנו מהרא"י קוק זצ"ל, שימש לנו כעין המקדש, הוא היה המרכז הרוחני של הדור, בנפשו ולבו קנה לו מקום ארון ברית אלוקים. גאון גדול בתורה ובחכמה, בקבלה, בחקירה ובמוסר. היה כאחד מן הראשונים וממנו תורה יוצאת להמון תלמידיו-מעריציו ממנו תצאנה הלכות לכל הרבנים ודורשי ביוריים. הוא היה הפוסק שבדור. ומלבד זה אישיות מזהירה. בעל לב חם וער לצרות ישראל ולנגעי לבבו. הוא היה מכנס את דמעות ישראל וסופרן ומניחן בנאד המרכזי שלו, הוא חש את צערם של ישראל ונלחם את מלחמתו. ביתו שמש מרכז לאנשים יחידים ולצבורים שלמים, שבו מצאו תרופה ונוחם. באמרותיו היקרות, בקרבתו הנפשית לכל אדם המציא צרי ועזר לנפשות רבים. וגם את הנכרי "שנתנכרו מעשיו לאביהם שבשמים", קרב ואהב, למען לקרבו לתורה, וכל החוגים מצאו בו את משענתם.

ובאבדן אברה גדולה כזאת, בהינטל מאתנו נזר תפארתנו ועטרת ראשנו אנו מרגישים: "גדולה מיתתו של רבנו זצ"ל כשריפת בית אלקינו". נשרף המקדש לעינינו ובימינו הייתה זאת.

***

"אין עושיין נפשות לצדיקים מעשיהם הם זיכרונם". בהיותנו רוצים להנציח את זכרוננו של רבנו זצ"ל לדורי דורות, עלינו להתמיד בחיים את המעשים שעשה הוא בחייו. "וכבוד עשו לו במותו" אמרו חז"ל שהושיבו ישיבה על קברו" [ב"ק טז] כך עשו תלמידיו לחזקיהו, הם הושיבו ישיבה, נתנו קביעות ויציבות לכל מאווייו, שאיפותיו ולימודיו. ואף אנחנו בניו, תלמידיו, מעריציו ואוהביו של רבנו זצ"ל, כך עלינו לנהוג. נתמיד ללכת בדרכיו אשר התווה לנו בספריו הקדושים, נוציאם לאור, נלמד ונתעמק בהם, ואז רוחו היקרה תתהלך בקרבנו תמיד".

(מאמר זה פורסם מייד לאחר פטירתו של מרן הראי"ה, בעיתון "נתיבה". באדיבות 'בית הרב').

בית המדרש 'בית אברהם' בולוצלבק – רח' 3 במאי, מס' 18 (צילום מתוך מפת העיר)

כאשר שאלתי מתי הוא מספיק לעשות כל זה, היה משיב: "גנובתי יום וגנובתי לילה". היה גזול מבריאותו ביום ולילה ועסק בתורה" [מתוך: 'שבילין' – כתר שם טוב, מוקדש לזכרו של הרכ"פ טכורש זצ"ל]. הרכ"פ חיבר ספרים רבים, שחלקם עדיין בכתב יד. בין הספרים שכבר יצאו לאור: 'הדרת אפרים' – הדרנים למסכתות הש"ס. 'כתר אפרים' – בירורי הלכה ושו"ת. 'משנת רמ"א עמילא בהלכה ובמחשבה', 'פניני אפרים' – על פרשיות השבוע. הוא הרבה לפרסם מאמרי הערה וביקורת וערך בטאונים תורניים רבים, ובתוכם: 'התורה והמדינה', 'שבילין', ועוד.

מייסד 'בית אברהם' בולוצלבק

הרכ"פ טכורש היה 'חסיד' של מרן הראי"ה, על כל המובנים שבכך. סיפרנו בעבר [גיליון 102] על הערצתו הגדולה למרן הראי"ה, על פגישותיו עמו, וגם חשפנו לראשונה את מכתב ההמלצה להוראה ורבנות, שקיבל מהראי"ה כאשר עלה לארץ. נחזור ונספר כאן בקצרה על הדברים הנ"ל. בערי פולין התקיימה חסידות 'בית אברהם', בה התקבצו חסידים ומעריצי הראי"ה, והקימו בתי מדרש ללימוד תורתו ונאם בהרחבה גיליונות 96 – 102. אחד הסניפים של 'בית אברהם' היה בעיר ולוצלבק, והוא הוקם ע"י הרכ"פ טכורש.

ערב עלייתו ארצה, בחודש טבת תרצ"ג, נמסרה לידי מגילת קלף מהודרת מטעם חברי בית המדרש הנ"ל. במגילה זו הייתה כתובה אגרת ברכה לבבית של הערצה לאדמו"ר – מרן הראי"ה [נאם צילומה בספר 'בשדה הראי"ה' עמ' 558], והרכ"פ נבחר כשליח להביאה לתעודתה. יומיים אחרי שזכה לדרוך בכף רגלו על אדמת הקודש, בא הרב טכורש לבית הרב להקביל את פניו ולמסור לו את המגילה. הראי"ה קיבלו באהבה ובשמחה, הודה לו מאוד על האיגרת, והביע משאלה לעמוד בקשר אמיץ עם הנהלת 'בית אברהם'. בנוסף לכך הורה הראי"ה למשמשיו למסור לידי הרב טכורש את ספריו על מנת לשלוח אותם לולוצלבק.

אנב, לאחר שקרא הראי"ה את האגרת הנ"ל, הוא אמר לרכ"פ: "אתם הכתרתם אותי בתור אדמו"ר – לא אדמו"ר אנוכי ... אולם אני שמח ששמי קשור עם בית מקדש מעט, שמרביצים בו תורה ויראה ויהי חלקי עמכם!".

בשבוע הבא:

מחותנו של הגרי"ח זוננפלד – וחסידו של מרן הראי"ה

הגאון ר' מנחם נתן אויערבך זצ"ל, בעל 'אורח נאמן'

ישיבת "אורות אביב"

בדרום תל אביב

- ✓ תוכנית לימוד מתוכננת ומוגדרת, עם יעדים לימודיים לכל תלמיד ע"פ יכולתו.
- ✓ לימוד מעמיק ומקפץ עם מעגלי חזרות.
- ✓ אווירה משפחתית חמה ואוהדת.

לפרטים: הרב אטינגר: 050-8822088 הרב יובל: 052-8119291

העלון יוצא לאור בסיוע
'דפרי שיר' –
הדוכן שלך לספרי קודש
ומוסיקה יהודית.
להזמנות: 077-3220338

סניפים:
תחנה מרכזית ל-8.
אצ"ל 60 ר"ג.
איכילוב 8 פ"ת.

העלון יוצא לאור ע"י ארגון 'אור האורות' להפצת תורת הגה"צ הראי"ה קוק זיע"א

שאלות ותגובות ניתן לשלוח לכתובת: רח' הרב צבי יהודה 6
דירה 3 בת-ים, או בדוא"ל: reiyyaa@gmail.com
או להתקשר למספר: 0546-573-528

ניתן לקרוא את העלון גם באתר: www.yeshiva.org.il
ניתן לקבל את העלון במייל מדי שבוע

אור
האורות